

glec sa

Poštnina plačana pri pošti
6104 KOPER – CAPODISTRIA
NDP

Alessandro Baricco
Ocean morje

Ivan Loboda
**Ob morju se človek
najbolj razgali**

Helena Šukljan
Stopiti v morje

› Občasnik Gledališča Koper
› Letnik XXIII › Številka 4
› Oktobar 2025 › Brezplačni izvod
› ISSN 1854-0449

25 let
ustvarjalnosti
in povezovanja



Alessandro Baricco Ocean morje

Krstna uprizoritev dramatizacije
romana Alessandra Baricca
Ocean morje

Prevajalka

Maja Gal Štromar

Avtorji dramatizacije

Anja Drnovšek, Helena Šukljan,

Ivan Loboda

Režiser in scenograf

Ivan Loboda

Dramaturginja

Helena Šukljan

Kostumografinja

Tina Kolenik

Avtor glasbe

Sašo Fajon

Oblikovalec svetlobe in avtor videa

Domen Lušin

Lektor

Martin Vrtačnik

Asistentka režiserja

Ivona Furlan

Dira

Elisewin

Baron Carewalski

Oče Pluche

Prof. Ismael Adelante

Ismael Bartleboom

Ann Deveria

Michel Plasson

André Savigny

Adams / Thomas

Sara Gorše

Zala Djuric

Igor Štamulak

Rok Ličen

Luka Cimprič

Lara Komar

Rok Matek

Mak Tepšič

Blaž Popovski

Inspicent in rekviziter **Matija Šik.**

Tonski tehnik **Alen Kump.** Lučni tehnik

Vid Princič. Videotehnik **Amar Ferizović.**

Tehnični vodja **Ivo Štokovič.** Maskerka

in frizerka **Tina Lovrič.** Odrski tehnik

Vasja Bradač. Garderoberka **Karolina**

Rulofs.

Premiera

3. oktobra 2025 v Gledališču Koper

Predstava ima odmor.

Sezona 2025/2026

Uprizoritev 1

Ob morju se človek najbolj razgali

Pogovor z režiserjem in
scenografom uprizoritve
Ocean morje Ivanom Lobodo

Uprizoritev dramatizacije Bariccovega romana *Ocean morje* je vaša peta režija v profesionalnem gledališču. Se motim, če rečem, da je *Ocean morje* nekakšno logično nadaljevanje poti, ki ste si jo zastavili z režijo *Malega princa* v našem gledališču in Simonetijevih *Pesmi ptic v drevesnih krošnjah* v Prešernovem gledališču Kranj; obe besedili bi lahko označili za poetični, obe prevprašujeta meji med realnim in fiktivnim in obe se dotakneta tudi osamljenosti?

Poetičnost in atmosferične pokrajine so del mojega izraznega sveta. Kateri koli projekt ustvarjam, vedno gradim s takšnim jezikom, ki občutljivost človeške eksistence prepleta med realnostjo in fantazijo, v nekih vmesnih, tihih prostorih. Zanimajo me liki, ki se znajdejo na robu sveta – geografsko, psihološko ali eksistencialno. *Mali princ* in *Pesmi ptic v drevesnih krošnjah* govorita o samoti, hrepenenju, o odkrivanju samega sebe, in to so teme, ki so mi blizu. *Ocean morje* to razpre še bolj kompleksno: svet romana je obenem pribežališče in odsev notranjih pokrajin. Morje mi je ponujalo prostor, kjer lahko resnične bolečine sobivajo z mitom, poezijo in absurdom, brez potrebe po pojasnjevanju.

Ste soavtor dramatizacije romana *Ocean morje*, postopka, ki prozno predlogo “prevaja” v dramsko formo. Največja past dramatizacij se skriva najbrž v tem, da bi gledalec v besedilu prepoznal prozno predlogo. Kako ste se poskušali temu izogniti pri priredbi romana?

Pri dramatizaciji sem si zelo hitro postavil pravilo: ne adaptirati romana, ampak zgraditi novo dramsko situacijo iz njegove snovi. Nismo želeli, da bi gledalec poslušal pripovedovano zgodbo, ampak da bi stal v njej, jo gledal od znotraj. Besedilo smo secirali na drobce – motive, ritme, stavke, tišine – in iz njih sestavili svet, ne poglavij. Zame je bila ključna transformacija govora v dejanje, ne v naracijo.

Tako v romanu kot v njegovi priredbi se v oddaljenem počivališču Almayer, nekakšnem zdravilišču ob severnem morju zbere peščica na prvi pogled nekoliko nenavadnih posameznikov, vsi z upa-

njem, da jih bo morje – kot zadnje zdravilo – rešilo njihovih “boleznih”: Kdo so vsi ti posamezniki in o katerih “boleznih” pravzaprav govorimo?

Vsak od njih nosi svojo rano: izgubo vere v ljudi, izgubo telesa, strah pred življenjem, razočaranje nad svetom, krivdo, nemir, zaljubljenost v iluzijo. Baricco jim je dal fascinantne biografije, toda nas je bolj zanimalo, kaj jih žre od znotraj. V Almayer pridejo, ker verjamejo, da jih bo morje potrdilo, počistilo, kaznovalo ali razgradilo. Včasih je bolezen žalost, včasih sram, včasih misel, da te nihče več ne vidi. Almayer je zato bolj zdravilišče duš kot počivališče.

Med vsemi gosti je Elisewin ta, ki se v počivališču znajde zaradi “pretresov zgodnje mladosti”, pa tudi edina, ki v počivališču v noči, ko si z Adamsom “vračata življenje”, ozdravi. Je edina, ki doživi nakakšno katarzo?

Elisewin ima morda najbolj jasno pot: pride kot nekdo, ki se boji življenja in ga s stikom z Adamsom prvič vzame vase, skoraj telesno. Pri Elisewin smo želeli poudariti, da dotik drugega človeka lahko včasih bolj ozdravi kot vse metafizike sveta. Njeno prebujenje ni spektakel, ampak skoraj neopazna sprememba diha. A tudi drugi liki doživijo svoje premike – le da niso vsi odrešujoči. Nekateri končajo bolj osvobojeni, drugi bolj izgubljeni.

V romanu izvemo, da je Plasson umrl, da Bartleboom ni imel sreče z ženskami in da je nekega dne, ko je legel v posteljo, tudi ta umrl, ko Adams ubije Ann Deveria, ga obesijo ... V vaši priredbi usode protagonistov ostajajo manj dorečene. Zakaj?

Pri dramatizaciji me ni zanimal epilog, ampak trenutek, ko se usoda še piše. Vsi ti liki v Almayer vstopijo v neko zadnje stanje – kdo ga bo preživel in kdo ne, je bolj stvar interpretacije gledalca kot mene. Vsak lik dobi svojo slutnjo konca. Bolj kot kako bodo umrli, nas je zanimalo, ali so v času, ki jim je še dan, sploh živi.

Omenjenim protagonistom tako roman kot priredba sopostavljata morje – morje kot metafora za življenje in svo-

bodo izraža neustavljivo moč narave, ki kljubuje človeku, a je hkrati zanj tudi zdravilno, kot skrivnost, kot meja med življenjem in smrtjo, prostor spomina, očiščenja in izgube. Morje kot simbol in protagonist postane nenehno spreminjajoča se kulisa, ki odseva ali preizpršuje čustvena stanja in preobrazbe. Je morje simbol absolutnega?

Morje je zame predvsem prostor, kjer se vsak človek sreča s svojo resnico, pa če to hoče ali ne. Je absolutno v tem smislu, da ne potrebuje človeka, da bi obstajalo. Hkrati pa se človek ob njem najbolj razgali. Včasih je morje zdravnik, včasih sodnik, včasih spomin, včasih izbris. V predstavi ga uprizarjamo kot prisotnost – nekaj, kar vdira v govorico, v telo, v tišino. Morda je najbližje pojmu začetka in konca, ki sta v resnici eno in isto.

Osrednji del romana zavzemata pripovedi doktorja Savignya in Adamsa oz. Thomasa o istem dogodku, boju za preživetje na splavu na odprtem morju. Oba se znova srečata v Almayerju, vendar se zdi, da dramatizacija z njuno zgodbo opravi na hitro ...

Predstava je razdeljena na dva dela. Prvi del dogajanje razpre na dvoru in v Almayerju – na plaži. Drugi del je večerja, ki služi prav temu, da zgodba Adamsa in Savignya pride v ospredje in se razkrije kot teža, ki je vplivala tudi na druge like. Nismo želeli njune zgodbe razlagati, ampak jo spustiti med druge kot plimo, ki spremeni obalo. V zadnjem delu gledalec ne spremlja le dveh preživelih, ampak posledice njune izkušnje, ki se razsijejo po vseh.

Baricco je večkrat poudaril, da je eden tistih pisateljev, ki poskušajo dati pripovedi glasbeno silo, torej ritem in tempo, zaradi katerega bralci ob branju njegovih romanov začnejo dihati drugače. Bodo zadihali drugače tudi gledalci?

Upam, da jih bo prevzelo nekaj, kar telo prepozna prej kot razum. Ritem predstave ni naraven, ampak nepredvidljiv: uporabljamo ponovitve, nenavadne premike, tišine, skoraj glasbene prelome. Igralci govorijo in molčijo z neko notranjo metriko, ki ne posnema romana, ampak se mu odziva. Če gledalec ne ve, zakaj ga nenadoma stisne v želodcu ali zakaj se mu zdi, da dogodek traja dlje, kot traja, potem smo ujeli tisto glasbenost, o kateri govori Baricco.

Ostaniva pri glasbi. Bariccov način pisanja – v mislih imam njegov ritem besed, ponavljanja, refrene – pa tudi lirskost, ki prepleta njegovo prozo, ustvarja nekakšno glasbenost jezika. Koliko je potemtakem v uprizoritvi še prostora za scensko glasbo?

Glasbo, ki jo je napisal Sašo Fajon, v tej predstavi razumem kot zrak, ne kot podlago. Velik del ritma nosi jezik sam – dialog, zamik, zadržek. Toda hkrati sem želel, da se pojavi zvok, ki ni ilustracija, ampak občutek notranjega dogajanja. Glasbo zato uporabljamo zelo precizno, skoraj kot šiv: da nekaj poudari, podkrepim, nečemu nasprotuje.

Odmore med dejanji imajo največkrat dramaturško funkcijo, saj se med tem, ko nas ni v dvorani, dramsko dejanje razvija naprej, v dvorano se znova vrne-mo, ko se dogajanje znajde na novi točki. Vi ste se odločili, da tokrat režirate tudi odmor. Kaj se bo med odmorom zgodilo v foajeu gledališča?

Odmor ni pavza, ampak poglavje. Zgodba se nadaljuje, samo prostor se zamenja. Gledalci bodo v foajeu pravzaprav vstopili v prihodnost predstave – v slutnjo Plassonovega konca. Ta intervencija predstavi čas naprej, potem pa se ob vrnitvi v dvorano vrnemo v sedanost Almayerja. Tako drugi del spremljamo z drugačnim znanjem, z neko tiho napovedjo. Gledalec nosi informacijo, ki je liki še nimajo.

Tokrat ste tudi scenograf uprizoritve, projekcije in video podpisuje Domen Lušin, znova sodelujete z dramaturginjo Heleno Šukljan ... Lahko rečete, da ste z omenjenima sodelavcema že ustvarili nekakšen tim, s katerim boste sodelovali tudi v prihodnje?

Vedno je lepo delati z istimi ljudmi, saj poznaš izrazna sredstva, način dela in dinamiko. Tako je delo lahko dosti bolj učinkovito in ustvarjalno. Bomo videli, kaj nam bo prinesla skupna prihodnost.

Ker ste Pirančan, ki je do odhoda na univerzo živel ob morju in se tja danes tudi vedno vračate – kaj vam pomeni morje?

Morje mi pomeni dom. Ko sem ob njem, se mi telo umiri. Zvok, vonj, obzorje – to so konstante, ki mi naravnajo notranji kompas. In če se navežem na predstavo: vsak lik v predstavi *Ocean morje* pride k morju z drugačnim pričakovanjem. Mene je morje naučilo, da ti ničesar ne da in ničesar ne vzame – samo razgali, kar že nosiš. Zato se vračam. Ne zato, da bi mi kaj povedalo, ampak da lažje slišim sebe. ■ M. L. T.

Alessandro Baricco



leta 1980 diplomiral s tezo o estetiki T. Adorna in W. Benamina *Pisanje, spomin, interpretacija*; pozneje (po starših je nasledil strast do glasbe) je na torinskem konservatoriju diplomiral še iz klavirja in glasbene kritike. Kot prevajalec in lektor je najprej začel delati v založništvu, sodeloval je z oglaševalskimi agencijami in leta 1986 soustanovil podjetje Dune, specializirano za industrijski film in oglaševanje. Kot novinar, glasbeni kritik in pozneje urednik je od konca osemdesetih let prejšnjega stoletja sodeloval s časnikoma La Repubblica in La Stampa, na nacionalni televiziji pripravljaj in vodil oddajo, posvečeno operi, pozneje tudi oddajo o literaturi. V drugi polovici devetdesetih je z režiserjem Gabrielom Vascisom in igralcem Eugeniem Allegrijem pripravil projekt o strasti do branja *Totem*, ki je vseboval elemente gledališke predstave in muzikala, nekakšen happening, ki

sta ga avtorja pozneje priredila za radio, nato pa ga prenesla še na ulice in trge. Leta 1994 je skupaj s skupino prijateljev v stavbi nekdanje tekstilne delavnice v Torinu ustanovil šolo kreativnega pisanja Scuola Holden, poimenovano po Holdnu Caulfieldu, protagonistu romana *Varuh v rži*, ameriškega pisatelja J. D. Salingerja; dvoletni program je namenjen šolanju študentov od 20. do 32. leta starosti – bodočim pisateljem, scenaristom, prevajalcem, novinarjem, učiteljem idr.

V devetdesetih se je Baricco dokončno posvetil pisanju in objavljajanju svojih romanov. Prvo delo *Il genio in fuga*, ki ga sestavljata eseja o glasbi, je objavil leta 1988, prvi in tudi nagrajeni roman *Castelli di rabbia* leta 1991. Dve leti pozneje je izšel roman *Ocean morje* (*Oceano mare*),

ki je osvojil nagrado viareggio in kmalu po izidu postal mednarodna uspešnica. Leta 1994 je izšel že omenjeni dramski monolog *Devetsto* (*Novecento*), ki ga je še istega leta na festivalu v Astiju pod režijskim vodstvom Gabriela Vacisa uprizoril igralec Eugenio Allegri, po dramski predlogi pa je Giuseppe Tornatore štiri leta pozneje posnel tudi film *Legenda z imenom 1900* z glasbo Ennia Morriconeja. Sledili so kratki roman *Svila* (*Seta*, 1996), ki je enajst let pozneje dočkal filmsko različico z enakim naslovom, romani *City* (1999), *Senza sangue* (2002), *Questa storia*



Foto: Mark Breznik

(2005), *Emmaus* (2009), *Mr Gwyn* (2011), *Trikat ob zori* (*Tre volte all'alba*, 2012), *Smith & Wesson* (2014), *La Sposa giovane* (2015) in *Abel* (2023). Poleg že omenjenih del za gledališče – *Totem* in *Devetsto* – je Baricco napisal še igro *Davila Roa*, ki ni doživela uspeha ne knjižne izdaje, ter različico Homerjeve Iliade, *Omero Iliade* (2004).

Roman *Ocean morje*, drugi Bariccov roman (v slovenskem prevodu Maje Gal Štromar je izšel leta 2005), s svojo fragmentarno strukturo in estetsko razsežnostjo besedila danes velja za ključni primer sodobne italijanske literature. Dogajalni prostor romana naj bi navdihnili dela poljsko-britanskega romanopisca Josepha Conrada, brodolom fregate La Méduse leta 1816 na obali današnje Mavretanije in umetniška upodobitev brodoloma Théodora Géricaulta ter dela francoskega fotografa Philipa Plissona. Roman je dočkal odrsko priredbo in uprizoritev z naslovom *Locanda Almayer* (2005) v režiji Gianlorenza Brambille, leta 2020 pa tudi filmsko različico po scenariju in v režiji španskega filmskega režiserja Agustija Villaronge. ■ **M.L.T.**

Čeprav italijanskega pisatelja, esejista, dramatika in publicista Alessandra Baricca (1958), čigar pisanje odlikuje poseben, rahlo poetičen jezik, bogat z metaforami, glasbenim ritmom ter raziskovanjem meja med resničnostjo in fikcijo, številnim ni treba posebej predstavljati, saj je slovenski knjižni trg od leta 1997, ko je v prevodu Maje Novak izšel pisateljev kratki roman *Svila*, bogatejši za šest njegovih prevodnih romanov in dramski monolog *Devetsto*, ki je prvo slovensko uprizoritev dočkal na odru Slovenskega stalnega gledališča v sezoni 1999/2000, vendarle velja omeniti nekaj mejnikov, ki so zaznamovali njegovo življenje in ustvarjanje.

Rodil se je v Torinu, kjer je končal klasično gimnazijo in na tamkajšnji univerzi



Foto: Mark Breznik

Stopiti v morje

“Dirine oči strmijo naravnost v morje. Tišina. Vse naokrog negibnost, vse zastane. Čarovnija.

*Tedaj
povesi
pogled
potopi
roko
v vodo
in
se
počasi
dotakne
morja
Počasi.
morje
vzvalovi
Počasi.
Kot da blagoslovi morje.”*

Morje je v romanu *Ocean morje*, ki ga je leta 1993 napisal italijanski avtor Alessandro Baricco, vseprisotno in ključen del pripovedi. V dogajanje se vključuje lucidno in natančno, tako da se šele z retrospektivo zavemo, da je bilo morje vse: ne le simbol, temveč dejanje, gonilo dogajanja. V romanu in na odru ga lahko razumemo kot enakovrednega vsem ostalim likom – celo



Foto: Mark Breznik

kot “skritega” protagonista, nekoga, ki sproža in poganja pripoved. Vse prihaja iz morja in se vanj tudi steka.

Kot najbolj izstopajoč motiv, ki mu sledimo skozi vso zgodbo, morje predstavlja rdečo nit, ki povezuje na prvi pogled nepovezane usode likov, zbranih v počivališču Almayer. Vsi se znajdejo na tem “čudodelnem kraju”, na “kraju, kjer se posloviš od samega sebe”, “kraju, kjer resničnost zbledi in vse postane spomin”, na “kraju, ki skoraj ne obstaja”, kot je

z besedami likov opisan Almayer. Sem pridejo z različnimi razlogi: nekateri po naključju, drugi, ker so jih v počivališče poslali na zdravljenje, tretji, da bi sklenili svojo pot ali pa zato, da bi raziskovali morje in v njem iskali resnico. Ne glede na razlog pa morje – vede ali nevede – učinkuje na vse.

Čeprav roman predstavi več oseb, kot jih je ostalo v dramatizaciji, so ohranjeni vsi ključni liki oz. gostje Almayerja. V procesu dramatizacije smo razmišljali o tem, kakšno vlogo ima morje za vsakega posameznika, in temu tudi sledili: kako

eno želi doživeti, želi si odpotovati k njemu in ob tej misli je pomirjena: “Spustila se bom k morju. Kot se spusti ona – reka, velika svečenica, edina, ki pozna najlepšo, mirno in spokojno pot do morja brez bolečin.” Pred nami je edini lik, pri katerem se odvije celotna pot od nepoznavanja in strahu pred morjem (“Morje slišim. Ne preneha niti za trenutek. Ne pozna utrujenosti. Ne milosti. Ne moreš ga ugasniti, morja, ko ponoči žari.”) do spremembe, ko preko izkušnje z Adamsom stopi v morje in odraste.



Foto: Mark Breznik

ga vidi, kakšen odnos ima do njega, ali se njegovo dojemanje v pripovedi spreminja – in zakaj.

Baron, ki sam nikoli ne pride do morja, kljub temu pa – težko, a vendar – dovoli, da do morja odpotuje njegova hčerka Elisewin, ponazarja strah pred neznanim. Morja še nikoli ni videl niti se ga dotaknil, vseeno pa ima o njem močno stališče: “Zanj je bilo morje le izmišljilija. Ali boljše, popotovanje domišljije.” O morju veliko razmišlja in predvsem sanja, prav v sanjah pa se morje pojavlja kot “grozljivo, pretirano lepo, grozljivo močno nečloveško in sovražno prečudovito”. Morje je za Barona torej strašljivo in grozeče zgolj zato, ker je nepoznano. Zaprt v svojem dvoru razmišlja o nevarnostih, ki bi jih morje lahko imelo za njegovo življenje in življenje njegove hčerke, toda vsi strahovi ostajajo na ravni iracionalnega.

Baron, prepričan, da je Elisewin bolna, skuša storiti vse, da bi jo rešil. Obiskali so jo že številni zdravniki in vsi so rekli, da ji ni pomoči. Zadnje upanje polaga v zdravnika Savignyja (v romanu Atterdel), ki predlaga prav zdravljenje z morjem. Elisewin, kljub odraščanju na dvoru in izolaciji zaradi očetove paranoje, morje dojema drugače: sicer kot nekoliko strašljivo, ker ga ne pozna, vendar si ga vse-

PLUCHE: In, kako je? ... Morje, kakšno je?

ELISEWIN: Prečudovito.

PLUCHE: In potem?

ELISEWIN: V nekem trenutku, preneha.

Zadnji dialog med Elisewin in očetom Pluchem, ki jo spremlja v Almayer, dobro predstavi odnos in usodo obeh: Elisewin kot nekoga, ki je morje doživela, in očeta Plucha kot nekoga, ki bi si ga želel doživeti, vendar ga nikoli ne bo. V počivališču se je znašel naključno, kot njen spremljevalec, brez lastne težave, ki naj bi jo morje razrešilo – vendar ga bivanje tu vseeno zaznamuje. Kot opazovalec ima čas in prostor, da vidi vse, kar se dogaja, in zato ga želi zapustiti: “Elisewin! Čimprej morava oditi. [...] Nekaj bolnega je na tem kraju. Ali nisi opazila? Bela platna slikarja, neskončne meritve profesorja ... in potem ta gospa, prelepa gospa, pa vendar nesrečna in sama in ... ne vem, no. [...] Vse je nekako zaustavljeno, le korak pred resničnostjo, razumeš to?” Vendar ga prav vsa srečanja, izkušnje, opazovanja morja z varne razdalje in želja po morju pripeljejo do točke, ko se začne spraševati, kaj si pravzaprav želi – vrniti se na dvor, ostati v Almayerju ali “vse skupaj obesiti na klin in se poročiti z lepo in duhovito žensko”. Oče Pluche

se morja boji, nima poguma, da bi vanj stopil, četudi bi si to želel. Svojo odločitev prepusti bogu in kmalu zatem dobi odgovor. Tako njegova usoda ostane zapечатena – in v večnost se bo spraševal, kako bi bilo stopiti v morje.

Tudi Plasson in Bartleboom v Almayerju “uporabljata” morje za svoje cilje. Bartleboom, ki piše enciklopedijo o omejitvah v naravi, išče konec morja. Raziskoval je že omejitve rek, dni, listov na drevesu, zdaj pa je na vrsti morje. Vse meritve in poskusi so izraz njegove želje po omejitvi neomejenega, hkrati pa simbol lastnih omejitev. Ne piše pa samo enciklopedije, ampak tudi pisma svoji bodoči ženi, ki je še ni srečal, a za katero verjame, da obstaja: “Nekje, na nekem koščku sveta bom nekoč srečal žensko, ki je že od zmeraj moja ženska. Čakam jo, veste. Precej življenja je že šlo mimo, ne da bi ga s kom delil. Vendar ji pišem pisma, tej ženski. Vsak dan. Poznam življenje in ga pišem in komu, če ne njej?” Omejitve niso le okoli njega, v naravi, ampak tudi v njem samem. Raziskuje morje, a ga nikoli zares ne okusi.

Nasprotno pa slikar Plasson išče začetek morja – njegove oči.

PLASSON: Dira, mogoče pa vi veste.
Kje ima morje oči? ... Saj jih ima,
kajne?

DIRA: Da.

PLASSON: In kje so?

DIRA: Ladje.

PLASSON: Ladje, kaj?

DIRA: Ladje so oči morja.

Njegov umetniški prehod vodi od Plato-novega *mimesisa* – umetnosti kot posnemanja resničnosti – proti modernemu dojetanju umetnosti, ko se približa *ready-made* konceptu: za sliko morja uporabi morje samo.

Ann Deveria je v počivališče prišla zaradi moževe želje, da bi jo morski zrak “ozdravil” prešuštništvu. Okusila je morje, se vanj potopila, toda zdaj kot v vicah čaka na kraju, ki “ni več kopno in ni še morje. Samo čas je. Čas, ki mineva. In konec”. Zaveda se, da se v morje ne bo nikoli več vrnila, zato je ujeta v počivališču in čaka, da bo prepozno. Čaka na trenutke, ko jo bo morje nehalo klicati in bo s tem nehala želeli.

Adams in zdravnik Savigny sta povezana z neprijetno izkušnjo brodoloma in

nja. Adams pa morje spoštuje in razume, celo brani, ko govori o brodolomu: “Ne-spametnost mož je kriva, da smo jo izgubili, ne morje”. Moje je doživel na najbolj krut način in ga preživel – morda gre za edini lik, ki morje doživlja takega, kot je.

“Oči strmijo naravnost v morje. Tišina. Vse naokrog negibnost, vse zastane. Čarovnija.”

Vse osebe v Almayerju pričaka in spremlja Dira (združena iz več likov romana). Dira se razlikuje od preostalih, saj v počivališče ne pride, ampak tukaj živi, dela. Kot ima “morje na stotine oči”, je možno tudi Dirino vlogo v Almayerju interpretirati na stotine načinov, zato naj ta trenutek ostane deklet, ki na začet-



Foto: Mark Breznik

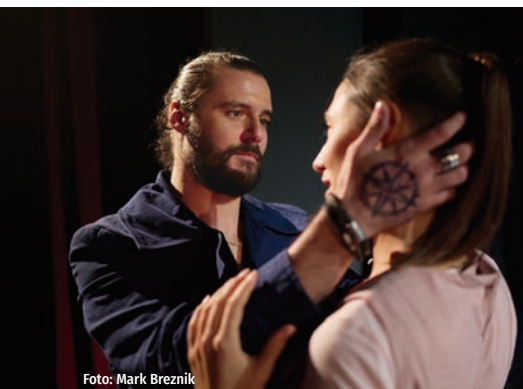


Foto: Mark Breznik

Dolga leta je slikal portrete, vendar se jih je naveličal. V očeh ljudi ni našel resnice: “lastniki zemljišč, bolehe so-proge, napihnjeni in zavaljeni otroci, zmečkane pratete, gospodične, ministri ... vsi oportunistično uokvirjeni obrazi. Ko sem pred seboj videl svojo prihodnost, sem spoznal, da obrazov bogatov ne bo nikoli konec. Nikoli ne bo konec teh podob bedastih obrazov”. Odmaknil se je in posvetil portretiranju morja – resnice. Toda ker je vedno začel pri očeh, jih zdaj poskuša najti tudi v morju. Stoji v vodi, da bi ga lahko naslikal, toda občuti, da mu to ne uspeva.



Foto: Mark Breznik

dogajanjem na splavu. Savigny beži, Adams lovi. Savigny se skriva, Adams se maščuje. Za Savignyja je morje odgovorno za vse: “Morje je bilo vse. Bilo je morje v rokah, ki so ubijale, v mrtvih, ki so umirali, bilo je, v žeji, v lakoti, v agoniji, bilo je, v prostaštvu in v norosti. Ni ne krivih in ne nedolžnih. Le zmaga, zmaga morja.” S tem si opere roke za svoja kruta de-ja-

ku blagoslovi morje, sproži val dogodkov in sklene z: “Če se morja ne da več blagosloviti, potem se ga morda še da izgovoriti, povedati. Povedati morje. To je edino, kar nam ostane. Kajti pred njim, mi, čeprav brez dotika, brez čarovnije, moramo imeti vsaj kakšno orožje, nekaj, da ne bi umrli v tišini, in to je vse.”

■ HELENA ŠUKLJAN

Zala Djuric

Dramska igralka

Dramska igralka, pesnica in scenaristka. Po študiju dramske igre in dramatike na HB Studio v New Yorku je nastopila v številnih dramskih uprizoritvah predvsem v New Yorku in Zagrebu. Svojo ustvarjalno moč je prvič pokazala pri enaindvajsetih z nagrajeno avtorsko monokomedijo *The Housemaid* v Manhattan Repertory Theater in dramskim besedilom *The Doorman*, s katerim je požela široko priznanje newyorške off-Broadway scene.

Igrala je v številnih tujih in domačih produkcijah, med njimi v Netflixovi uspešnici *Šesti avtobus*, v Anžlovarjevem celovečernem filmu *Dek gre na jug*, filmu Hanne Slak Rudar (nominacija za tujejezičnega oskarja) ter v filmu *V deželi krvi in medu* Angeline Jolie. V glavnih vlogah je nastopila tudi v nekaterih slovenskih serijah, med njimi *Hiša Ljubezni* in *Skrito v raju*.

Poleg gledališča in filma je Zala Djuric tudi pesnica; izdala je dve pesniški zbirki in knjigo za otroke. Dejavnost je v glasbeni in performativni ustvarjalnosti, njeno ime se vse pogosteje pojavlja pod besedili slovenskih pesmi. Največji navdih in ustvarjalni elan črpa na slovenski Obali, kamor se vedno rada vrača. ■



Foto: Ana Gregorič

Tina Kolenik

Kostumografinja

Kostumografinja, vizualna umetnica ter profesorica na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo (AGRFT), kjer predava Kostumografijo.

Leta 2000 je diplomirala na Akademiji za likovno umetnost na oddelku za oblikovanje. Leta 2004 je magistrirala na Akademiji za likovno umetnost, leta 2012 pa še na AGRFT na katedri za Scensko oblikovanje, smer Kostumografija. Leta 2017 je pri Knjižnici MGL izšla njena monografija z naslovom *Koža kot kostum: oblačenje in slačenje v vsakdanjem življenju in umetniški produkciji*. Kot kostumografinja je sodelovala v osrednjih slovenskih gledališčih s številnimi priznanimi slovenskimi režiserkami in režiserji, npr. z Barbaro Hieng Samobor, Barbaro Pio Jenič, Brino Klampfer Merčnik, Vinkom Möderndorferjem, Matjažem Pograjcem, Jako Andre-



Foto: Gaja Moderndorfer

jem Vojavcem, Matjažem Faričem, Borisom Cavazzo, Alenom Jelnom in Primožem Ekartom. ■

Sašo Fajon

Avtor glasbe

Skladatelj, glasbeni producent, aranžer in dirigent. Po šolanju na Srednji glasbeni in baletni šoli ter Akademiji za glasbo v Ljubljani in po desetletjih uspešnega dela v studijski, odski in filmski avdio produkciji se je leta 2008 preselil v Piran, kjer deluje kot skladatelj, organist in zborovodja.

Njegova ustvarjalnost preteklih nekaj let obsega dela za komorne zasedbe, orkestre, pevske zборе in soliste, med ka-



Foto: osebni arhiv

terimi izstopajo kantata *Ave Maris Stella* za godalni orkester, zbor in violino, *Missa Brevis* za zbor in orgle, piranski motiv *Nostris Tuta Manes* za orkester in zbor ter številne pri-

redbe del Giuseppea Tartinija, Stefana Rote in istrskih ljudskih napevov. Kot avtor se je podpisal pod glasbo za filme *Outsider* (1997), *Angelov dotik* (2019), *Stari Pisker* (2012) in *Okamenelo mesto* (2020) ter pod scensko glasbo za različne uprizoritve. Svoje ustvarjanje razpenja med intimnimi zborovskimi deli in glasbo za film ter gledališče. ■

Domen Lušin

Oblikovalec svetlobe in avtor videa

Koprčan, ki je v času šolanja na koprski gimnaziji obiskoval Gledališki trening našega gledališča, obenem pa opravljal še delo lučnega in scenskega tehnika v gledališču ter pri produkcijah in gostujočih predstavah Primorskega poletnega festivala. Bogatejši za pridobljene izkušnje je leta 2018 vpisal študij Filmskega in televizijskega snemanja na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo ter po končanem šolanju začel sodelovati pri akademskih produkcijah kot oblikovalec svetlobe, pri čemer je dejaven še danes. Za oblikovanje svetlobe pri akademskih produkcijah v študijskem letu 2021/2022 je leta 2023 prejel nagrado zlato-laska za posebne dosežke na področju gledališča.

Kot oblikovalec svetlobe in videa je sodeloval tudi pri uprizoritvah Sloven-

skega mladinskega gledališča, Mini teatra Ljubljana, Gledališča Glej, SLG Celje in Prešernovega gledališča Kranj, kot član Kolektiva Reaktor pa je za skupino oblikoval svetlobo za štiri uprizoritve. ■

Rok Ličen

Dramski igralec

Rodil se je v Izoli, odraščal v Kopru, kjer je tudi končal osnovno šolo in gimnazijo ter enajstleten začel obiskovati gledališko šolo Gledališča Koper pod vodstvom Gregorja Geča. Šolanje je nadaljeval v gledališki skupini Renate Vidič in Katje Pegan

ter leta 2021 opravil sprejemne izpite na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo – smer Dramska igra, kjer trenutno končuje dodiplomski študij. V času šolanja sta bila tri leta njegova mentorja dramski igralec Branko Jordan in režiser Jernej Lorenci, nato leto dni dramski igralec Branko Šturbej in režiserka Nina Rajič Kranjac.

V času študija je vsako leto gostoval na festivalu Borštnikovo srečanje, leta 2023 tudi na Festivalu študentskega gledališča v Novem Sadu, leta 2024 na študentskem festivalu v Skopju Skomrahi ter leta 2024 in 2025 na festivalu Fuga v Kopru, kjer je akademijska uprizoritev avtorskega projekta 5. semestra QR-koda prejela nagrado občinstva. ■



Foto: Mark Breznik



Foto: Mark Breznik



Foto: Lara Knap

Tantadruj za igralski dosežek v roke Koprčanom

Drugi junijski ponedeljek smo tri primorska gledališča – Gledališče Koper, Slovensko stalno gledališče iz Trsta in SNG Nova Gorica – že petnajstič, petič na našem odru, slovesno podelila nagrado tantadruj, s katero vsako leto počastimo najboljše gledališke ustvarjalce Primorske v iztekajoči se sezoni. Nagrado tantadruj za življenjsko delo je prejel skladatelj in glasbenik Mirko Vuksanovič, nagrada tantadruj za najboljšo predstavo v celoti je pripadla novogoriškemu ustvarjalcem, prav tako nagrada za družbenokritični angažma in vzpostavljanje skupnosti; medtem ko je nagrada tantadruj za igralski dosežek ostala pri gostiteljih tokratne podelitve, prejela jo je dramska igralka Anja Drnovšek.

Na slovesnosti, ki je sledila koncertu Roka Matka z Obalnim komornim orkestrom in gosti, smo Primorci (zbrane je nagovorila vodja kabineta ministrice za kulturo Nina Ukmar) pred polno zasedeno dvorano že petnajstič počastili svoje gledališke junake; torej tiste posameznike, katerih delo je omogočilo, pospešilo in zaznamovalo umetniško rast in razvoj gledališke umetnosti na celotnem območju slovenskega življa, in tudi tiste, ki s svojim umetniškim delovanjem presegajo pričakovano kakovost ter s svojimi dosežki zaznamujejo posamezno uprizoritev in sezono.

Žirija za nagrade tantadruj za predstavo v celoti, igralsko stvaritev in (ne) vidne dosežke iztekale se sezone v sestavi **Ana Perne, Matej Bogataj** in **Martin Lissiach** (predsedujoči) si je ogledala šestnajst nominiranih predstav in bila, kot so zapisali, pozorna "na številne vidike, pri čemer velja poudariti predvsem pozornost do umeščenosti posameznih predstav v čas in prostor ter občinstev, ki jih gledališča nagovarjajo". Poudarili so, da so vsi trije repertoarji "zajeli širok programski spekter, tako klasična in sodobna dramska besedila kot dramatizacije oziroma avtorske projekte", in odpirali "vprašanja današnjega časa, ki večkrat izvirajo iz odnosa družbe do posameznika in obratno, od mladinske stiske do preizpraševanja koncepta družine v najširšem smislu, vse do statusa žensk v sodobni družbi". Prepričani so, da "je primorsko gledališče tudi v tej



sezoni odigralo vlogo odprtega prostora družbene razprave v pestrem tematskem razponu". Še posebej jih je pritegnil dialog, ki so ga posamezne predstave ustvarjale z občinstvom, in sicer v načinih naslavljanja, s katerimi so oblikovale in krepile občutek skupnosti. Tako so, denimo, posamezne stvaritve ob preigravanju s spominom ali prostorom ter ozaveščanju preteklosti vpele svojo skupnost v dramsko dinamiko.

Po presoji ogledanih predstav se je žirija po temeljiti razpravi soglasno odločila nagraditi tri vidnejše gledališke dosežke.

Nagrado tantadruj za najboljšo predstavo v celoti

prejme ustvarjalni kolektiv avtorskega projekta **1973** v režiji in dramaturgiji Tomija Janežiča, v produkciji in izvedbi SNG Nova Gorica in v koprodukciji GO! 2025 – Evropska prestolnica kulture, Nova Gorica.

Družinska saga, kakor jo spremljamo v drugem delu uprizoritvenega projekta *Dodekalogija*, je s pričevanjem govorcev, pri katerem ustvarjalci pridodajo svoj pogled na preteklo in lokalno, pripoved o prostoru, času in ljudeh v učinkovitem preizpraševanju dimenzije spomina v individualni in kolektivni zavesti hkrati. Transgeneracijska dokumentarna fikcija umešča gledalčevu osredotočenost na naslovno leto predstave, kar omogoči dogodku, da ni le pripoved o dogajanju izpred več kot pol stoletja, ampak o kolektivni identiteti prostora, iz katerega novogoriško gledališče nastaja in ki ga nagovarja, skozi ne vedno zanesljivo prizmo spomina v raz-

V imenu ustvarjalev predstave **1973** so nagrado za najboljšo predstavo v celoti prevzele dramske igralkе Helena Peršuh, Ana Facchini in Patrizia Jurinčič Finžgar.

merju med realnim dogajanjem, osebnimi ali družinskimi izkušnjami in zgodovinskimi mejniki. Oživitev družinske sage o času in prostoru je tudi zasluga izjemno uigrane igralske zasedbe članov in članic ansambla SNG Nova Gorica in dveh gostujočih igralk, ki v 'medprostoru' med zasebnostjo in vlogo spremljajo dogajanje na odru in vanj vstopajo ter kolektivno ubrano prepletejo subjektivne, generacijske in skupne pripovedi v širokem časovnem razponu.

Režiser in avtor Tomi Janežič ob osmišljeni uporabi tudi drugih uprizoritvenih medijev, kot je film, iz odskih intimnih pripovedi stke kolektivno doživetje: zgodbo skupnosti. Predstava 1973 ustvarja z gledališkim medijem namreč skupnost, ki se kot taka identificira v ambicioznem uprizoritvenem potovanju skozi prostor in čas med dolgim dihom zgodovine.

Nagrado tantadruj za igralski dosežek prejme Anja Drnovšek za vlogo Olge v uprizoritvi *Dnevi zavrženosti* po romanu Elene Ferrante v dramatizaciji Urške Taufer in Nine Kuclar Stiković (po prevodu Anite Jadrič), v režiji Tijane Zinajč ter produkciji in izvedbi Gledališča Koper.

V oblikovanje zapuščene, izdane ženske vnese Anja Drnovšek polno mero brutalne iskrenosti, s katero Elena Ferrante izpiše protagonistko svojega romana. Odrska Olga je prežeta z ranjenostjo in silovita v razgaljanju bolečine; v prehajanju skozi različne stopnje žalovanja z nepopustljivo intenzivnostjo poda zavračanje močeve nenadne odločitve, osramočenost ob ozaveščanju izločenosti, nebrzdano razlitje jeze, ki jo usmerja tudi na lastna otoka in jo končno vodi do najnižje točke izgube nadzora, ter navsezadnje notranje obnavljanje, s katerim se onkraj vsiljenih družbenih okvirov vzpostavlja na novo. Olgin intimni boj je v igralkini slojeviti interpretaciji

Nagrado tantadruj za družbenokritični angažma in vzpostavljanje skupnosti prejme avtorski projekt Anhovo v režiji Žige Divjaka in dramaturgiji Katarine Morano ter produkciji in izvedbi SNG Nova Gorica.

Anhovo je eden bolj izpostavljenih ter na podlagi pričevanj in statistik raziskanih primerov, ob katerem vpleteni in angažirani opozarjajo na to, da okoljska problematika vpliva na zdravje okoliških krajanov. Ob tem je tipičen primer spopada med lokalno skupnostjo in kapitalom, katerega lovke segajo v politiko na najvišji ravni. Ustvarjalna ekipa pod vodstvom režiserja Žige Divjaka in dramaturginje Katarine Morano na

Nagrado za družbenokritični angažma in vzpostavljanje skupnosti so prevzeli dramski igralki Urška Taufer, Ana Facchini ter režiser Žiga Divjak.



Nagrado tantadruj za igralski dosežek je letos prejela članica našega gledališča, dramska igralka Anja Drnovšek.

čustveno pristen, obenem pa odzvanja tudi skozi telesni izraz – denimo ko njena drža izriše stanje izgubljenosti, ko se telo upira osamljenosti in tudi v tišini kriči ali pa ko srepi pogled zajame ves nakopičeni bes. Ob natančnem zaznavanju posledic zapuščene Anja Drnovšek prepričljivo utelesi človeško ranljivost.

podlagi zbranega gradiva, objavljenega in pridobljenega za potrebe predstave, pričevanj žrtev in svojcev, zgodovine obrata in preteklih protestov proti zastrupljanju in svarjenja zdravstvenih delavcev ponudi glas lokalni skupnosti in angažiranim posameznikom, ki bolj ali manj neuspešno opozarjajo na problematiko. Gledališki dokument spregovori o lokalni problematiki, jo vzame kot zgledni primer za vse preostale sporne okoljske posege ter s tem konstituira skupnost, katere glas z uprizoritvijo okrepi in jo spodbuja pri prepotrebni nadaljnjih akcijah.

Nagrada tantadruj za življenjsko delo

Ob nagradah, ki jih tri primorska gledališča na priložnostni slovesnosti že tradicionalno podelijo najboljšim ustvarjalcem v iztekajoči se gledališki sezoni, po izboru žirije podelijo tudi nagrado tantadruj za življenjsko delo. **Letos jo je prejel skladatelj in glasbenik Mirko Vuksanović**, ki je glasbeno podobo nadel več kot stotim uprizoritvam Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, Gledališča Koper in Slovenskega stalnega gledališča v Trstu.

Kaj sploh je gledališče? Zakaj v času ognjemetov pikslov, ki ustvarjajo vedno bolj goste, vedno bolj intenzivne in raznolike, pa tudi vedno bolj vztrajne in vsiljive virtualne pokrajine, sploh ponavljamo ta obred? Ki je sladek, ampak – če ga pogledamo dovolj od blizu – absurdno smešen. Zakaj obračamo reflektorje, zakaj obračamo besede, vlečemo pobarvane iverke in težke kose blaga po kovinskih tirnicah. Zakaj obujemo dobre čevlje in plačamo parkirnino in se premikamo postrani v tesnem prostoru med drugimi ljudmi – oprostite, oprostite – hvala. Vse samo zato, da vi, spoštovani ustvarjalci, ponudite in mi gledalci sprejmemo nenapisano pogodbo o gledališki iluziji.

Vprašanje je filozofsko. Ampak je tudi edino pomembno, ko razmišljamo o prejemnikih nagrad, sploh tistih za življenjsko delo. Ker je edina mogoča utemeljitev za izbiro nagrajenca ta, da je človek s svojimi stvaritvami še posebej globoko in močno prispeval k temu smotru gledališča.

Prvič v zgodovini nagrade tantadruja za življenjsko delo prejema avtor glasbe. Mirko Vuksanović je v svoji več kot tridesetletni karieri ustvaril glasbo za več kot 150 gledaliških predstav, s čimer se uvršča med najplodovitejše slovenske skladatelje na tem področju. K pisanju glasbe za gledališče ga je najprej povabil Janez Starina in leta 1987 je napisal glasbo za predstavo takratnega Primorskega dramskega gledališča *Kaj je videl batler*. Od takrat do danes njegov glasbeni podpis nosi 60 predstav Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, 37 predstav Gledališča Koper in 7 Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Poleg tega je napisal avtorsko glasbo za več kot 30 produkcij drugih slovenskih gledališč ter za več filmskih in televizijskih projektov. V zadnjih letih izjemno uspešno sodeluje z Mestnim gledališčem Brno na Češkem.

Komisija za nagrado za življenjsko delo tantadruj seveda nima odgovora na vprašanje, kaj sploh je gledališče. Ima pa globoko prepričanje, da je gledališče veliko več, kot se zdi na prvi pogled. In ima trdno izkušnjo, da je gledališče doživetje. Zakaj uspe Mirko Vuksanović resnično

druj, zrcali značilnosti prostora, v katerem je umetnik rasel in zorel. Meje, čez katero so prihajale plošče in kavbojke, novogoriških blokovskih dvorišč, kjer so se mešali jeziki in narečja, rokofske kulture, ki je trgala stereotipe in s pestjo udarjala v strop konvencionalnosti.



Nagrado je nagrajencu izročila članica komisije za nagrado za življenjsko delo komparativistka in novinarka Vesna Humar.

soustvariti to čarobno gledališko doživetje? Ker na poseben način sočasno razume in uresničuje absolutnost glasbe, njeno totalnost in moč, da deluje zunaj vsakršnega konteksta in vsebinskega okvira, ter vezivnost glasbe, torej njen potencial, da poudari, privzdigne in oplemeniti vzporedne oblike umetniškega izražanja. Ker zmore zaobjeti to dvojnost, je Mirko Vuksanović samosvoj in izviren umetnik, hkrati pa občutljiv in odziven član ustvarjalnih ekip, odprt za pobude, vsebine in žanre. Je ustvarjalec ne le obsežnega, temveč tudi presežnega gledališkega opusa, ki ima vse značilnosti (sicer še nedokončanega) življenjskega dela.

Posebna kombinacija lastnosti in talentov Mirka Vuksanovića, tako kot tri primorska gledališča in nagrada tanta-

Zrcali kompleksnost polovice stoletja sprememb, njegovih vnebovzetij in padcev. Ta okus primorskega Mirko Vuksanović zna vplesti v svoje stvaritve tako, da ga občinstvo v Novi Gorici, Kopru in Trstu začuti in ceni. Zato skladatelj ni prispeval le h kakovosti in celovitosti posamičnih gledaliških produkcij, temveč je s svojo ustvarjalnostjo za vedno zaznamoval in preoblikoval primorski gledališki prostor. Po njegovi zaslugi številni so in še bodo obuli svoje najboljše čevlje ter prišli poslušat gledališko predstavo.

Komisija v sestavi Marij Čuk, v vlogi predsednika, Alen Jelen in Vesna Humar letošnjo nagrado tantadruj za življenjsko delo s ponosom podeljuje skladatelju in glasbeniku Mirku Vuksanoviću.

I VESNA HUMAR



Na podelitvi nagrad so se zbrali tudi **dosedanji dobitniki nagrade tantadruj za življenjsko delo**: gledališki režiser **Dušan Mlakar**, dramski igralec **Bine Matoh**, gledališka režiserka **Katja Pegan**, lektor in prevajalec **Srečko Fišer**, skladatelj **Mirko Vuksanović** in dramski igralec **Boris Cavazza**.



Carlo Collodi Ostržek

Krstna uprizoritev dramatizacije

Prevajalec **Albert Širok**. Avtorja dramatizacije **Jaka Ivanc** in **Luka Cimprič**. Režiser **Jaka Ivanc**. Scenograf **Damijan Kracina**. Kostumograf **Andrej Vrhovnik**. Avtor glasbe **Davor Herceg**. Oblikovalec svetlobe **Jaka Varmuž**. Lektor **Martin Vrtačnik**. Avtorja videa **Damijan Kracina**, **Jaka Ivanc**.

Igralci **Luka Cimprič**, **Mojca Partljič**, **Mak Tepšič**, **Blaž Popovski**, **Igor Štamulak**, **Sara Gorše**.

**Premiera 5. aprila 2025
v Gledališču Koper.**

Režiser Jaka Ivanc je napravil izjemno delo. Ne samo, da sta z igralcem Lukom Cimpričem (v vlogi Ostržka)



Foto: Jaka Varmuž

Gianni Rodari Pravljice po telefonu / Favole al telefono

Avtorja priredbe besedila **Jaka Ivanc**, **Francesco Borch**. Režiser in scenograf **Jaka Ivanc**. Avtor glasbe **Davor Herceg**. Kostumograf **Andrej Vrhovnik**. Oblikovalec svetlobe **Jaka Varmuž**.

Igralec **Francesco Borch**.

Premieri:
v italijanskem jeziku 25. januarja 2025,
v slovenščini 30. avgusta 2025 v
Gledališču Koper na 5. Mednarodnem
otroškem festivalu Pri svetilniku
v avgustu.

Igralec se pred občinstvom pojavi v moškem trenčkotu in s klasičnim klobukom na glavi (kostumograf Andrej Vrhovnik) – z dežnikom v rokah hiti v svojo starinarnico, kjer zvoni eden izmed

naredila izjemno premišljeno in tankočutno dramatizacijo, povezano v smiselni dramaturški lok, primeren za otroško publiko, z izčiščenjem pripovednega



Foto: Jaka Varmuž

bistva, umestno in utemeljeno aktualizacijo in seveda poučnim (srečnim) koncem z moralnim naukom, ampak tudi režijsko in koreografsko dovršeno gledališko stvaritev. [...]

Prepričani smo, da bo predstava prejemnica kar precej nagrad. Pedagogom v osnovnih šolah bo predstava s svojo artikulacijo ter poučnim koncem pomagala pri pedagoškem procesu vzgoje: z aktualizacijo današnjega sveta igrač (mobiteli in digitalne tablice) orisuje sladke plasti otroštva, ki vodijo v pogubo ter polaga otrokom na srce, da poslušajo starše, hodijo v šolo in se uče. Ko pogledamo nekoliko širše, je skrb in prepoznavanje ljubezni strašev ter zaupanje v sadove klastnega dela, truda in učenja vse bolj aktualna v današnji hedonistični družbi, ko nemalokrat prosperira z lažmi, zava-



Foto: Jaka Varmuž

številnih telefonov. Štirje visoki regali v privlačni antikvariati sobi so polni različnih (starinskih) predmetov – vtis gneče povečujejo še stoli, mizice, dodatna nizka omarica, preproga in stvari vse po preku (tudi scenografijo podpisuje režiser predstave Ivanc). Igralec Francesco Borch se kot mlad, a zrel gospod v obleki iz šestdesetih občinstvu predstavi z lastnim imenom in z avditorijem takoj vzpostavi stik. Otroke neposredno nago-varja, sprašuje – in tudi prijazno pouču-

janjem, špekulanstvom in manipulacijo, ko je normalni in pravični svet malodane že povsem iztiril. Ogled predstave toplo priporočamo. **REPORTER, 14. APRIL 2025**

Tudi igralci svoj del dobro opravijo: Zvitorepec Blaža Popovskega in Brljav Maka Tepšiča sta z mešanico poniglavosti in prilizovanja šarmantna, Ognježer raskavega glasu in sršecih obr-



Foto: Jaka Varmuž

vi Mojce Partljič zastrašujoče prisrčen, mojster Pepe Igorja Štamulaka pa zmes preproščine in očetovske odločnosti. Poleg naštetih igralci odigrajo še kopico drugih epizodnih vlog (lutke, mojster Tone, muren Modrec, natakaraica, papiga, kune, zdravniki); nosilec zgolj ene, pa zato osrednje vloge, je Luka Cimprič. Njegov Ostržek je navihani in len, prebrisani in nepremišljen, naiven in trdoživ – vendar tekom igre zlahka pozabimo, da je lesena lutka. **ANA JERMAN OBREZA, WWW.SIGLEDAL.ORG, 11. 4. 2025**

je: predstavi telefonski aparat, druge z njim povezane predmete (govornico, imenik) in malone anekdotične značilnosti nekdanjih telefonskih pogovorov (zaupno šepetanje zaljubljenec, neljub sogovornik na drugi strani zveze ipd.). Po tem uvodnem delu se na lepem spomni na gospoda Bianchija, trgovskega po-tnika, ki je pravljice za lahko noč hčerki nekdanj pripovedoval po telefonu, in predstava preide v nizanje izbranih Rodarijevih pravljic. [...]

Ritem predstave je hiter, govor gostobeseden. Hvalevredna je Borchijeva sposobnost, da predstavo, katere osnovni princip je pripovedovanje, v celoti odigra sam, čeprav slovenščina ni njegov materni jezik. Kljub temu pa bi bilo dobrodošlo, če bi mu gledališče omogočilo lektorsko podporo. Pri nastopu v živo z italijansko melodijo zaznamovan govor sicer sprejememo kot posebnost nastopajočega karakterja, zato pa njegove jezikovne pomanjkljivosti pridejo do izraza pri vnaprej posnetem pripovedovanju.

ANA JERMAN OBREZA, WWW.SIGLEDAL.ORG, 11. 9. 2025

Gledališče Koper in
Obalni komorni orkester

Koncert Roka Matka in Obalnega komornega orkestra z gosti

Dirigent in aranžer **Patrik Greblo**.
Avtorica scenarija in režiserka **Katja Pegan**. Oblikovalec svetlobe in video-projekcij Jaka Varmuž. Kostumograf **Andrej Vrhovnik**.

Solist **Rok Matek**.
Gostje **Tinkara Kovač, Lara Jankovič, Sara Gorše, Blaž Popovski**.
Obalni komorni orkester. Alenka Zupan – flavta, **Boštjan Grabnar** – klaviature.

**Premiera 23. maja 2025
v Gledališču Koper.**

Koncert Roka Matka in Obalnega komornega orkestra z gosti v Gledališču Koper smo v resnici že dolgo pričakovali. In lahko le zapišemo, da se je čakanje izplačalo, pričakovanja pa niso bila le upravičena, temveč presežena. [...]

Enourni koncert je od Matka zahteval izjemen angažma, (pevsko) kondicijo, pripravljenost, igro ter koncentracijo,



Foto: Tomaž Primožič/FPA

kar Matek z lahkoto obvlada. Pokazal je izjemno pripravljenost pri vseh svojih točkah, najbolj pa je navdušil s sijajno izvedbo, sploh za igralca, italijanske pevke *Torna a Surriento*. Zagotovo je bila ta ena najzahtevnejših na celotnem repertoarju. Za sklepno pesem koncerta je bila izbrana pesem Marie iz Tria *Prežve-wa bom*, ki nekako daje slutiti nadaljnjo rast Matkove širše, pevske kariere. [...]

Dirigent in aranžer je zelo dobro in decentno pripravil Obalni komorni orkester, v katerega so tokrat kot gostje (do)sedli že vsestranski pianist Boštjan Grabnar in flavtistka Alenka Zupan ter prej omenjeni igralec in član gledališkega ansambla Blaž Popovski na bobnih. Greblo je dirigiral precizno, natančno dajal orkestru navodila ter se kar se da

dosti ukvarjal s prepletom nastopa (petja) igralcev in zvokom orkestra. Svoje delo so zato vsi opravili korektno in profesionalno. Z veliko gotovostjo lahko trdimo, da kadar je v projekt vključen Patrik Greblo, bo ta zagotovo uspešen in prijeten ušesom.

Rok Matek je tako odprl novo poglavje svoje kariere, ki bo in mora postati stalnica njegovega ustvarjalnega opusa. Peti. V predstavah, samostojno, tudi v obliki koncerta. Resnega dela in truda mu ne zmanjka. Postal je nepogrešljiv član igralskega ansambla kot igralec, zdaj pa še kot pevec. Skratka, Gledališče Koper ima novo nišo uspeha koncertov svojih igralcev, ki jih bomo rade volje podprli z obiskom.

■ **REPORTER, 13. JUNIJ 2025**

NAPOVEDUJEMO

SProščeni POgovori o ZNanosti **Dolgo, zdravo in srečno življenje – znanstveni vpogled v dolgoživost**

14. oktober 2025 ob 18. uri, mala dvorana



Na prvem večeru iz cikla Sproščenih pogovorov o znanosti v novi gledališki sezoni, ki jih prirejamo v sodelovanju z Znanstveno raziskovalnim središčem Koper, bomo skupaj s strokovnjaki razmišljali o dolgoživosti – koliko let v povprečju živimo danes, kaj vpliva na kakovost in dolžino življenja ter kakšno vlogo pri tem igrajo vsakodnevne navade, sodobne tehnologije in najnovejši znanstveni dosežki. Ob tem se bomo dotaknili tudi pomembnih družbenih in etičnih vprašanj, ki jih prinaša podaljševanje življenjske dobe – kako se z njimi soočamo kot posamezniki in kot družba, ter kakšne spremembe prinašajo za zdravstvo, socialne sisteme, medosebne odnose in medgeneracijsko sožitje. Pogovor bo potekal v luči mednarodnega projekta TBrainBoost, v okviru katerega si prizadevamo za spodbujanje sodelovanja med raziskovalci, podjetji in širšo javnostjo na področju zdravega staranja. ■

Rok Kravanja: **Slovenska transversala**

Via Negativa, Moment, Zavod Odprti predali Kranj
Zamisel, besedilo in izvedba: **Rok Kravanja**

21. oktober 2025 ob 20. uri

Slovenska transversala je predstava o hribih. O vseh hribih, ki jih povezuje ta vseslovenska planinska pot. O ljudeh, ki plezajo nanje, o ponosu, o lepotah in nevarnostih tam zgoraj, in seveda o Roku, ki ga že od malih nog vleče v višave. Prav tako kot njegovega očeta. Kri pač ni voda.

Rok in njegov oče večkrat prav v gorah preizkušata to teorijo ter tako krepita duha in telo. Ampak tako visoko se lahko zgodi nepredvidljivo. Kisika je manj in možgani delujejo drugače. Narava je neusmiljena. Vreme je muhasto in hitro lahko pride do ekstremnih razmer. Takrat zavore popustijo. Maske padejo. In nič več ni tako, kot se zdi. ■



Poletje v znamenju šestih mednarodnih nagrad

Gledališko poletje je minilo v znamenju obiska dveh mednarodnih festivalov: **26. Mednarodnega festivala komornega gledališča Zlati lev** v Umagu in **4. Mednarodnega festivala za otroke Dadadù** v Trstu. Na prvem – v tekmovalnem delu programa se je predstavilo šest gledališč iz Hrvaške, Slovenije in Madžarske – je festivalska žirija podelila štiri nagrade, med njimi tudi festivalsko nagrado **za najboljšo predstavo v celoti** in nagrado **za najboljšo moško vlogo**, ki sta ju prejela naša uprizoritve **Indijc hoče u Bronx** v režiji Renate Vidič in dramski igralec **Igor Štamulak** za vlogo Gupte v omenjeni uprizoritvi.



Foto: Jaka Varmuž

Žirija je v utemeljitvi poudarila izvrstno izvedbo igralske trojke Igorja Štamulaka, Blaža Popovskega in Maka Tepšiča, precizno in domišljeno režijo Renate Vidič ter sporočilnost besedila, ki kljub času nastanka še vedno intenzivno korespondira s sodobnostjo, v utemeljitvi igralske nagrade pa je med drugim zapisala, da Igor Štamulak "oder osvaja s svojo natančno gesto,

subtilno, a močno mimiko in prepričljivo telesno igro. Čeprav ima lik Gupte, ki ga upodablja, zelo malo dialogov, njegova prisotnost v nobenem trenutku ne upade – ravno nasprotno, občinstvo potegne v klavstrofobičen svet nemoči, strahu in nerazumevanja ob soočenju z brutalnim nasiljem”.

Konec avgusta smo s predstavo **Favole al telefono (Pravljice po telefonu)** po zbirki pravljic z enakim naslovom italijanskega



Foto: arhiv Gledališča Koper

mladinskega pisatelja Giannija Rodarija, ki smo jih z igralcem Francescom Borchijem v italijanskem jeziku premierno uprizorili konec januarja letos, gostovali na 4. Mednarodnem festivalu za otroke Dadadù v parku tržaškega muzeja Sartorio. V konkurenci osmih predstav je strokovna festivalska žirija naši uprizoritvi in ustvarjalcem podelila kar tri nagrade – **nagrado za najboljšo uprizoritev** ter **nagradi za režijo in igro**, ki sta ju prejela režiser predstave **Jaka Ivanc** in dramski igralec **Francesco Borch** (oba na fotografiji) –, predstava pa je prejela še **nagrado otroške festivalske žirije**. Ustvarjalcem obeh predstav iskreno čestitamo! ■

6. Festival Fuga

Na letošnjem festivalu evropskih gledaliških akademij Fuga, ki iz leta v leto utrjuje svoj položaj kot pomembna regionalna platforma za mednarodno sodelovanje umetniških akademij ter razvoj mladih ustvarjalcev, so se v tekmovalnem delu programa – festival je potekal med 10. in 15. julijem – predstavile štiri od prvotno petih izbranih predstav akademij (akademija iz Beograda se zaradi socialne in politične krize v Srbiji festivala ni mogla udeležiti) iz Slovenije, Slovaške, Poljske in Švice. Četudi tekmovalni del letošnjega festivala ni prinesel večjih novosti,



Foto: Matic Menegalija

pa je bila pomembna festivalska pridobitev sodelovanje s programom **Boundary Crossing Gledališča Glej** iz Ljubljane in podporno sodelovanje z **Obalnimi galerijami Piran**, ki so festivalu omogočile, da je **prvič odprl prostor tudi vizualni umetnosti**; kot odziv na predstave v festivalnem programu

je v Galeriji Monfort

v Portorožu nastala priložnostna razstava, na kateri so sodelovali študenti Akademije za likovno umetnost v Ljubljani, Višje strokovne šole ŠC Srečka Kosovela Sežana ter ustvarjalci iz DAS teatra v Amsterdamu. Obfestivalski program so tako kot leta poprej dopolnili okrogla miza in koncerti v soorganizaciji Kluba študentov občine Koper (KŠOK).

Strokovna žirija, ki so jo sestavljali dramaturginja in radijska urednica Varja Hrvatin, gledališka in filmska igralka Maja Izetbegović ter gledališka in operna režiserka Francisca Ery, je tudi letos podelila tri nagrade; med njimi **nagrado za najboljšo predstavo v celoti**, ki so jo prejeli ustvarjalci uprizoritve **Shooting Snow White Anne Lise Grebe** v izvedbi **Akademije Dimitri** iz Švice. Omenjena predstava je prejela tudi nagrado za najboljšo predstavo po izboru občinstva, ki je bilo tokrat številnejše; predstave si je ogledalo nekaj več kot 300 obiskovalcev festivala. ■

5. Festival Pri svetilniku v avgustu navdušil skoraj 900 obiskovalcev

V Gledališču Koper novo gledališko sezono že nekaj let zapored odpiramo z **Mednarodnim otroškim festivalom Pri svetilniku v avgustu**, ki je v svoji letošnji peti izdaji potekal med 25. in 30. avgustom 2025 v Gledališču Koper, na Verdijevi ulici, na Ukmarjevem trgu, v Taverni, del festivalskih delavnic pa tudi v koprskem Pokrajinskem muzeju in Osrednji knjižnici Srečka Vilharja.

V šestih festivalskih dneh smo odigrali pet predstav, med njimi **premiero v slovenskem jeziku Rodarijeve Pravlјice po telefonu**, niz štirih predstav pod skupnim naslovom *Z Igorjem*



Foto: Studio Kofol

po svetu, v goste smo povabili Romano Krajncan, zagrebško Mestno gledališče Žar ptica, Lutkovno skupino Zrna/Krožnik in Teater Poco Loco ter pripravili niz delavnic (klovnovska, cirkuška in gibalna) pod skupnim naslovom *Klovnorija*, ki so jih vodili **Renata Vidič**, **Siniša Bukinac** in **Eva Tancer**. Mladi klovni so s povorko po mestnih ulicah odprli in zaprli festival, pred predstavami zabavali mlade obiskovalce in njihove starše, po predstavah pa spodbujali obiskovalce in pomagali pri žrebanju nagrad.

Festivalsko dogajanje so dopolnile še arheološka, pravljіčno ustvarjalna delavnica ter delavnica Varna pot do gledališča, ki jo je pripravil Zavod Varna pot, festivalske predstave pa si je skupaj z obiskovalci delavnic **ogledalo 883 zadovoljnih in za gledališko izkušnjo bogatejših otrok**, njihovih staršev ali skrbnikov. ■

Uvodni seminar mednarodnega projekta Mi poveš zgodbo?

Od 15. do 20. septembra 2025 je v Beogradu potekalo delovno srečanje, na katerem so se prvič sestali bodoči mentorji dvoletnega mednarodnega projekta *Mi poveš zgodbo?* (Storyline Discovery), ki poteka pod okriljem evropskega programa Erasmus+. V projekt v polju uprizoritvenih umetnosti, s poudarkom na inkluziji in ustvarjalnem izražanju, ki povezuje mlade iz **Švedske, Slovenije in Srbije**, so vključena



Foto: arhiv Gledališča Koper

tri gledališča, tudi Gledališče Koper, ki ga kot bodoči mentorji pri delu z mladimi zastopajo režiserka **Renata Vidič** ter igralca **Urška Bradaškja Morato** in **Ilija Ota**. Na srečanju v Beogradu so se sestali s kolegi iz tamkajšnjega **DAH Teatra** in **gledališča Theatron** iz Malmöja, da bi izmenjali naše dosedanje izkušnje pri delu z mladimi v njihovih organizacijah in pripravili načrt dela za drugo fazo projekta, ki mu bo sledil seminar februarja prihodnje leto na Švedskem. ■

Posvet o predstavah za otroke in mlade

V začetku septembra so se na pobudo našega gledališča v mali gledališki dvorani na *Posvetu o gledaliških predstavah za otroke in mladino* zbrali predstavniki slovenskih gledališč in spregovorili o organizaciji izmenjave predstav za mlado občinstvo in o drugih oblikah sodelovanja. Del pogovora so namenili obiskanosti predstav in vprašanju strategije razvoja občinstva ter se dogovorili za predstavitveno (spletno) publikacijo, v kateri bo posamezno gledališče predstavilo ponudbo za otroke in mlade, hkrati pa tudi povpraševanje po manjkajočih vsebinah v njihovem segmentu dejavnosti za otroke in mladino.



Na fotografiji predstavniki gledališč iz Trsta, Celja in Maribora ter gostiteljici srečanja; režiserka in pedagoginja **Renata Vidič** ter koordinatorka in organizatorka kulturnih programov **Eva Tancer**. ■

Sezonopis 2024/2025

Gledališče Koper
Teatro Capodistria



Predstave	število predstav			število obiskovalcev		
Premierne uprizoritve	doma	na gost.	skupaj	doma	na gost.	skupaj
Naša familija	7	14	21	1.192	3.074	4.266
Tri verzije življenja	7	0	7	1.294	0	1.294
Pravljice po telefonu	12	0	12	720	0	720
Z Igorjem po svetu – Egipt	3	0	3	168	0	168
Dnevi zavrženosti	6	0	6	1.414	0	1.414
Ostržek	3	0	3	429	0	429
Koncert Roka Matka in Obalnega komornega orkestra z gosti	5	0	5	1.001	0	1.001
Skupaj	43	14	57	6.218	3.074	9.292
Ponovitve	doma	na gost.	skupaj	doma	na gost.	skupaj
Sirote	4	1	5	280	59	339
Moriti čuječe	1	1	2	150	195	345
Laponska	0	4	4	0	878	878
Tutošomato	0	4	4	0	1.455	1.455
Začetek	1	0	1	76	0	76
Indijc hoče u Bronx	1	1	2	83	150	333
Trio	0	13	13	0	0	1.928
Loli, boli in svet, poln čudes	32	0	32	2.980	0	2.980
Kekec	13	0	13	3.119	0	3.119
Mehurčki	0	2	2	0	426	426
Ježeva hišica	1	0	1	45	0	45
Z Igorjem po svetu	5	0	5	497	0	497
Skok v pravljico	5	0	5	293	0	293
Živalske novice	0	2	2	0	568	568
Peter in volk	3	3	6	597	725	1.322
Mali medo	9	2	11	1.367	459	1.826
Modro pišče	5	3	8	868	685	1.553
Mali princ	2	0	2	231	0	231
1500 lajkov	12	0	12	2.122	0	2.122
Dnevnik Ane Frank	4	5	9	604	1.165	1.769
Skupaj	98	41	139	13.312	6.765	20.077
SKUPAJ	141	55	196	19.530	9.839	29.369

Gostovanja na festivalih

- 4. Mednarodni otroški festival Pri svetilniku v avgustu
Vanja Korenč, Renata Vidič, Gregor Geč: *Loli, Boli in svet, poln čudes*
Gledališka šola Mavrična ribica: *Cirkus Čira čara*
Oton Župančič: *Mehurčki*
Marjan Nečak, Saša Eržen: *Naša familija*
- 11. Festival Novi tvrđava teatar, Čortanovci (RS)
Dennis Kelly: *Sirote*
- 3. Retrovizor, Koper
Jera Ivanc: *Balkan bluz kabaret*
Koncert Roka Matka in Obalnega komornega orkestra z gosti
David Eldridge: *Začetek*
Israel Horovitz: *Indijc hoče u Bronx*
- 26. Mednarodni festival komornega gledališča Zlati lev, Umag (HR)
Israel Horovitz: *Indijc hoče u Bronx*

Gostovanja v zamejstvu

- Slovensko stalno gledališče, Trst (IT)
Marjan Nečak, Saša Eržen: *Naša familija* (9 predstav)
- Kulturni center Lojze Bratuž, Gorica (IT)
Marjan Nečak, Saša Eržen: *Naša familija*
- Šmihel pri Pliberku (AT)
Cristina Clemente, Marc Angelet: *Laponska*
- Kulturni dom Gorica, Gorica (IT)
Jaka Ivanc: *Mali medo*

Gostovanja v tujini

- HNK Ivana pl. Zajca Rijeka, Dramma italiano, Reka (HR)
Marjan Nečak, Saša Eržen: *Naša familija* (4 predstave)

Tuja gledališča v Gledališču Koper

- Afuera Teatro, Madrid (ES)
Dancing the Roots - Dossier
- Fiji Grupa, Ustanova FESTUM Umag - Umago (HR)
Nikolina Bogdanović: *Da sam ptica*
- Centar za kulturu Tivat (MN), Skc Novi Sad, Bitef teatar, Beograd KC Grad, Beograd, Trinidad, Novi Sad (RS)
Marko Grubić, Milena Bogavac: *Utopija danas*
- Kreativna produkcija Joca Art, Bitef teatar (RS)
Kokan Mladenović: *Bilo jednom na Brijunima*
- HNK Zadar (HR)
Florian Zeller: *Laž*
- ZaTroCaRaMa APS, Trst (IT)
Pulcinella Disaster Show
- Zakon teatar, Karlovac (HR)
Giulio Settimo, Peđa Gvozdić: *Najbolji prijatelji*
- Divadelná fakulta – Vysoká škola múzických umení v Bratislave (SK)
Kolektiv: *Boundaries*
- Fakultet dramskih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu (RS)
Nikola Stanišić: *Kavez za ptice*
- Akademia Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie (PL)
Marta Konarzewska & Martin Crimp: *Fewer Emergencies*
- Accademia Teatro Dimitri (CH)
Anna Lisa Grebe: *Shooting Snow White*

Nagrade

- Mak Tepšić – nagrada za najboljšo moško vlogo (Liam v *Sirotah* Dennisa Kellyja),
11. Festival Novi tvrđava teatar, Čortanovci (RS)
- Igor Štamulak – nagrada za najboljšo moško vlogo (Gupta v *Indijc hoče u Bronx* Israela Horovitza),
26. Mednarodni festival komornega gledališča Zlati lev, Umag (HR)
- Indijc hoče u Bronx – grand prix za najboljšo predstavu v celoti,
26. Mednarodni festival komornega gledališča Zlati lev, Umag (HR)

PRIPRAVILA M. L. T. IN E. T.

forma
viva

1961
2025

PORTOROŽ | PORTOROSE

15. 9.—11. 10. 2025



**DAN ODPRTIH VRAT
GIORNATA DELLE PORTE APERTE
OPEN DAY**

Sreda / Mercoledì / Wednesday, 1. 10. 2025

11.00-12.30:

Javni pogovor / Incontro pubblico / Public Talk

Kamniti kipi in vloga Forme vive v 21. stoletju

Sculture in pietra e il ruolo di Forma Viva nel XXI Secolo

Stone Sculptures and the Role of Forma Viva

in the 21st Century

Sodelujejo / Partecipano / Participates:

Giorgio Andreotta Calò, Istvan Ist Huzjan & Max Seibald

16.30-18.00:

Druženje s prijatelji Forme vive / Incontro con gli amici
di Forma viva / Gathering with friends of Forma viva

Živeti s Forma vivo / Vivere con Forma viva /

Living with Forma viva

**ZAKLJUČEK SIMPOZIJA
FINISSAGE**

Sobota / Sabato / Saturday, 11. 10. 2025

13.00:

Predstavitev novega kipa / Presentazione della nuova
opera scultorea / Presentation of new sculptural work

Umetnik / Artista / Artist: **Giorgio Andreotta Calò**

14.00:

Plesno-glasbeni performans / Performance di danza
e musica / Dance-music performance

Tihi utrip / Battito silenzioso / Silent Beat

Plesalka / Danzatrice / Dancer: **Evin Hadžialjević**

Tolkala / Percussioni / Percussion: **Boris Magdalenc**

14.30:

Tradicionalno druženje ob pečenem kostanju in vinu
Convivio tradizionale con castagne arrostate e vino
Traditional gathering with roasted chestnuts and wine



**Park skulptur Forma viva, Seča pri Portorožu
Parco delle sculture Forma viva, Sezza presso Portorose
Forma viva Sculpture park, Seča near Portorož**